

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**

Факультет/інститут Педагогічний

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНІ ХУДОЖНІ ТЕХНІКИ ДЛЯ ДІТЕЙ РАННЬОГО ТА
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Дошкільна освіта»
Спеціальність А2 Дошкільна освіта
Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від “26”серпня 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Сучасні художні техніки для дітей раннього та дошкільного віку
Викладач (і)	Лазарович Надія Богданівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача	+38 (098)-95-198-82
Е-mail викладача	nadiia.lazarovych@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації за розкладом

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення дисципліни є формування творчої активності особистості студента в умовах модернізації сучасного українського освітнього простору. Підготовка майбутніх вихователів в означеному руслі буде ефективною за умови створення цілісної системи, яку спрямовано на використання культурних, духовних, мистецьких традицій українського народу з урахуванням особливостей художньо-конструктивної діяльності дітей дошкільного віку. Системне формування професійних компетентностей майбутніх вихователів потребує інтегративності освіти, спрямованої на розвиток потенційних можливостей здобувачів освіти задля належного набуття ними творчих умінь та навичок, усвідомлення важливості здійснення педагогом означеної діяльності задля повноцінного успішного розвитку майбутньої особистості.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення даної дисципліни передбачено підготувати майбутніх вихователів ЗДО до усвідомлення здобувачами освіти сутності сучасних художніх технік для розвитку майбутньої особистості ознайомлення майбутніх педагогів з технологічними прийомами нетрадиційних технік малювання.

Основними завданнями є: формування професійних компетентностей здобувачів освіти; ознайомлення майбутніх вихователів з особливостями розвитку у дітей раннього та дошкільного віку творчих здібностей і шляхів формування у них інтересу до різних видів художньо-естетичної діяльності; оволодіння майстерністю виконавської діяльності у відповідних видах художньо-естетичної діяльності, починаючи від визначення змісту задуму, обрання від засобів виразності для його втілення і до досконалого володіння технікою його відтворення; володіння прийомами роботи у відповідному виді техніки; активізація потреби у саморозвитку щодо власної компетентності в теорії та практиці художньо-естетичного розвитку дітей.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Загальні компетентності

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

Професійні компетентності за професійним стандартом:

A1.1 Здатність планувати та прогнозувати результати освітнього процесу в художньо-естетичному розвитку дітей

A2.2 Здатність обирати ефективні методи, форми та засоби організації художньо-продуктивної діяльності

A2.3 Здатність організовувати різні види художньої діяльності дітей

A4.1 Здатність формувати у дітей художньо-естетичні компетентності засобами нетрадиційних технік

B2.1 Здатність проектувати розвивальне художньо-естетичне середовище для дітей раннього та дошкільного віку

B1.1 Здатність до саморегуляції та толерантної взаємодії в процесі художньої діяльності

B2.1 Здатність до ефективної співпраці з батьками у питаннях художньо-естетичного розвитку

Г1.1 Здатність до саморефлексії щодо власної художньо-педагогічної діяльності

Г1.2 Здатність до професійного самовдосконалення у сфері художньо-естетичної освіти

Г2.2 Здатність використовувати цифрові технології для організації художньої діяльності дітей

Програмні результати навчання:

ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-04. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12/4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18/6
самостійна робота	60/80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	A2 Дошкільна освіта	3	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	Заняття	сам. роб.
Тема 1. Чинники художньо-естетичного розвитку майбутньої особистості. Малювання коробкою для сірників. Малювання овочевим штампом.	2	2	5
Тема 2. Нетрадиційні художні техніки у роботі з дітьми раннього віку. Методичні засади творчого розвитку дітей. Малювання долонькою та пальчиками.	2	2	5
Тема 3. Вікові особливості художньо-естетичного розвитку дітей дошкільного віку. Малювання кількома зв'язаними олівцями. Малювання восковими олівцями та акварельними фарбами.	-	2	10
Тема 4. Формування художньо-творчих здібностей дітей дошкільного віку. Творча спрямованість нетрадиційних художніх технік. Малювання повітряними кульками.	2	2	5
Тема 5. Сім'я як чинник творчого розвитку дітей дошкільного віку. Малювання піною для гоління, створення «мармурового паперу».	2	-	5

Тема 6. Асоціативні техніки малювання Художньо-естетичне виховання дітей старшого дошкільного віку засобами образотворчого мистецтва. Малювання мильними бульбашками, видування візерунку через соломинку	2	2	10
Тема 7. Вплив музики на збагачення змісту художньо-творчої діяльності дітей дошкільного віку. Лякографія, «малює музика», аритмія. Перетворення звичайних речей у музичні.	2	2	5
Тема 8. Графічні нетрадиційні техніки зображення Форми художньо-естетичного розвитку дітей дошкільного віку. Монотипія, гратаж.		2	5
Тема 9. Малюнки, створені за допомогою відбитків. Методи і прийоми художньо-естетичного розвитку дітей дошкільного віку		2	5
Тема 10. Художньо-естетичний розвиток дітей дошкільного віку засобами нетрадиційних технік малювання. Ниткографія, нейрографія.		2	5
ЗАГ.:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	З урахуванням Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://surl.li/sehlgj Вид контролю: залік. Підсумкова оцінка: за роботу на практичних заняттях – 90 балів; С/р – 10 балів. Разом – 100 балів.		
Вимоги до письмових робіт	Проводяться у тестовому режимі в системі дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua . Оцінюються за 100-бальною шкалою.		
Семінарські заняття	Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань, в т.ч. завдань самостійної роботи.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань, пройдене тестування, створення власного контенту за допомогою застосунків.		
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік, Форма здачі – за поточними оцінками.		

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: проводяться в системі дистанційного навчання університету <https://d-learn.pnu.edu.ua>. Оцінюються за 100-бальною шкалою..

Академічна доброчесність:

Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Карпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:

- Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція)
- Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція).
- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою:

<https://surl.li/ysmhoa>

Відвідування занять: порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.li/yqibbb>).

Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов’язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://surl.li/sehlg1>).

Неформальна освіта: згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.lu/fkxdkf>) зараховуються результати неформальної освіти в залежності від кількості годин та тем, які повинні відображати матеріал практичних занять. Обов’язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках НД освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) : нова редакція / Міністерство освіти і науки України. Наказ МОН від 12.01.2021 № 33. URL: <https://mon.gov.ua>
2. Біла І. М. Психологія дитячої творчості. К. : Фенікс, 2024. 142 с.
3. Борин Г. В. Розвиток творчого потенціалу майбутнього вихователя у процесі підготовки до керівництва художньо-конструктивною діяльністю дітей дошкільного віку. Перспективи та інновації науки. Серія: Педагогіка, Психологія, Медицина. 2022. № 4 (9). С. 51–64.
4. Борин Г. В. Художньо-естетичний розвиток дітей: навчально-методичні рекомендації для проведення практичних занять студентів спеціальності "Дошкільна освіта". Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2023. 68 с.

5. Гавриш Н. В., Піроженко Т. О. та ін. Методичні рекомендації до оновленого Базового компонента дошкільної освіти. Лист МОН від 16.03.2021 № 1/9-148. К., 2021. 140 с.
6. Поляков Л. Нетрадиційні техніки малювання – стимул до творчості. Вихователь-методист. 2023. № 8. С. 43–46.

Додаткова література:

8. Журавко Т. В. Нетрадиційні техніки малювання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку : методичні рекомендації. Умань, 2024. 56 с.
9. Коноваленко С. В. Розвиток творчих здібностей дошкільників засобами нетрадиційних технік малювання. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2024. Вип. 218. С. 98–104.
10. Олійник Н. А. Педагогічна творчість: навч.-метод. посібн. Чернігів : ЧНПУ, 2023. 68 с.
11. Основи педагогічної майстерності / упоряд. Н. Мачинська, А. Федорович, Н. Яремчук. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2024. 298 с.
12. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Вибрані твори : у 5-ти т. Т. 3. К. : Рад. школа, 2023. 670 с.
13. Гордієнко Т. П. Художньо-естетичний розвиток як провідний засіб формування художньо-продуктивної компетенції дошкільників. Інноваційна педагогіка. 2024. Вип. 69. Т. 1. С. 210–215.
14. Циганова С. М. Цілісність, системність і послідовність планування з організації роботи художньо-естетичного розвитку дітей. Методичні рекомендації. 2024. 45 с.
15. Шевчук О. Л. Психологічні особливості дитячої творчості. Педагогічні науки. 2023. № 4. С. 112–118.
16. Нетрадиційні техніки малювання: зразки для різних вікових груп. Платформа «Всеосвіта». 2025. URL: <https://oplatforma.com.ua>
17. Творча робота "Нетрадиційні техніки малювання в ЗДО" : методичні матеріали. URL: <https://naurok.com.ua>
18. Художньо-естетичний розвиток дітей дошкільного віку : збірка консультацій для вихователів. К. : Освіта України, 2024. 88 с.

Електронні ресурси та інформаційні джерела:

20. Нетрадиційні методи малювання : методичні матеріали. URL: <https://dnz35.edu.vn.ua>
21. Нетрадиційні техніки малювання в ЗДО : презентація. URL: <https://vseosvita.ua/library/netradicijni-tehniki-maluvanna-v-zdo>
22. Нетрадиційні техніки малювання з дітьми дошкільного віку : відеоматеріали. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=yPeaiMKyQOY>
23. Платформа розвитку дошкільнят «НУМО». Розділ «Я та творчість». URL: <https://numo.mon.gov.ua/skills/ya-ta-tvorchist>
24. Портал сучасних педагогічних ресурсів. URL: <http://www.intellect-invest.org.ua>
25. Рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти у 2024/2025 навчальному році. Лист МОН від 27.08.2024 № 1/15368-24.

Викладач:

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри теорії та методики дошкільної і
спеціальної освіти

Надія ЛАЗАРОВИЧ